

**AKERS
DØLEN**

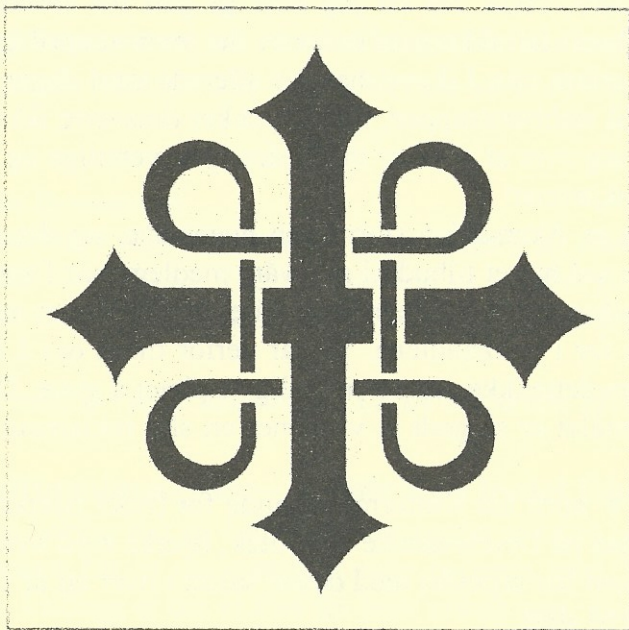
NR 2- 2000

**MEDLEMSBLAD FOR
GRORUDDALEN HISTORIELAG**

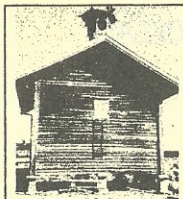
APRIL 2000

Pilegrimslogoen

**Dette merket vil vise pilegrimsleden
fra middelalderbyen Oslo
gjennom Groruddalen til Nidaros**

Historie er spennende!

Fra stabburstrappen

Kjære medlemmer og venner av Historielaget!

I vår gamle hyttebok er det en som har skrevet: «april's vær og vind er ustadig som kvinnens sind». Nå vil jeg ikke gå god for sannhetsgehalten i dette utsagn, i hvert fall ikke siste delen av det, men at april kan være ustadig har vi fått erfare i år. Likevel har det allerede vært dager hvor det har gått an å sitte på stabburstrappen, tiden strekker dessverre ikke til, men det går an å glede seg over at vi nå er inne i den lyse, vennlige og hektiske årstid, bare se på skjærene!

Denne gang er Akersdølen større enn noensinne, og det skyldes flere ting. Oslo Byes vel har et tilbud til alle våre medlemmer: Den nye utgaven av Oslo Byleksikon tilbys medlemmene våre hundre kroner rimeligere enn hva den selges for i bokhandlene. Vi har derfor tillatt oss å legge ved en brosjyre selv om dette ikke er noe vi vanligvis pleier å gjøre. Denne gangen synes vi at formålet er så godt at vi mener en slik reklameutsendelse kan forsvares.

Lørdag den 8. april ble Kulturminneguide for bydel Bjerke lansert. Det var stor festivitas på Deichmanske Bibliotek, Bjerke med over 70 tilstede. For de av oss som har arbeidet med denne saken i over ett år føles det godt at alt gikk godt til slutt.

**Vi minner om Vikingfestivalen i Groruddalen.
Fullstendig program finner du i dette bladet.**

Husk vandring langs Oldtidsveien 18. juni!

Oslo, april 2000

Leif Frantzen

leder

Kontingent 2000

Vi har i lengre tid arbeidet med en omlegging av fakturering og innbetalingskontroll med medlemskontingenten.

Nå er omleggingen gjennomført. Dette kan medføre at en og annen feil kan ha sneket seg inn ved konverteringen. Vi håper de av våre medlemmer som finner feil om å melde fra så vi kan rette opp våre registre.

Med denne omleggingen håper vi å få en sikrere og bedre kontroll med innbetalingene, slik at vi unngår å purre på kontingent som allerede er betalt.

Kontingenten er en av våre viktigste inntektskilder.

Vi håper at du støtter oss ved å betale så fort som mulig.

Tilbud fra Oslo Bymuseum

Oslo Bymuseum tilbyr våre medlemmer gratis adgang til alle arrangementer i regi av Oslo Bymuseum. Ved fremvisning av kvittert giroblankett får medlemmene av Groruddalen Historielag. Se program på side 15 og 16.

Det lønner seg å være medlem i Groruddalen Historielag!

Kulturminneguide - Vandring i bydel Bjerke

Dette er en liten hendig bok på 100 sider som passer akkurat i en lomme på en anorakk. Boken har et oversiktskart over bydelen med 7 forskjellige ruter inntegnet. I tillegg er det et kart for hver enkelt rute. Boken har nærmere 80 bilder av kulturminner, mange i farger. I tillegg er hvert enkelt kulturminne skriftlig dokumentert.

Boken er blitt til ved et nært samarbeid med Bydel Bjerke og Groruddalen Historielag. 4 av våre medlemmer har stått for det redaksjonelle. Vi har grunn til å være stolte av resultatet. Boken kan kjøpes på bibliotekene og i bokhandlene i Groruddalen eller direkte fra Groruddalen Historielag, se siste side.

Boken koster kun kr. 50,-. Kjøp den - God tur!

VANNINGSTROA FRA ROMMEN ER FUNNET!

Kampen om eiendomsretten til vanningstroa fra Rommen fortsetter. Det viser seg at den har funnet seg så godt til rette på sitt nye sted at de som i dag forvalter denne ikke vil gi den fra seg uten sverdslag. Den er til og med omtalt i en roman av Bjørg Vik og dette gjør at Bydel St. Hanshaugen påberoper seg eiendomsretten fordi den nå også er blitt «historisk» der den står.

Men det er mange som kjemper vår sak, og det er noen som mener å ha oppsporet de som kjørte troa i sin tid. Dette kan være beviset vi trenger for å gå seirende ut av kampen.

VÅRENS PROGRAM

Det har vist seg vanskelig å skaffe full oversikt over alt som skal skje rundt omkring i de forskjellige bydeler. Vi vil derfor anbefale våre medlemmer å følge med i Akers Avis/Groruddalen hvor de lokale arrangører vil annonsere sin tilstelninger.

I tilknytning til Vikingfestival i Groruddalen deltar Historielaget med en utstilling av gamle foto i Rådhuset i tiden 1. - 6. mai, sammen med andre foreninger i Groruddalen.

Den tradisjonelle vandringen langs Oldtidsveien fra Stovner og over Gjelleråsen går

søndag den 18. juni kl 1300

**Fremmøte ved Stovner bydelsforvaltning
VELKOMMEN TIL EN MINNERIK TUR!**

Pilegrimsleden Gamlebyen - Gjelleråsen

Av

Jan Arne Tangerud

I mai måned 1999 fikk Groruddalen Historielag et viktig brev fra Riksantikvaren. Her fikk vi et positivt svar på en henvendelse vi hadde sendt til Byantikvaren i Oslo om å få godkjent pilegrimsleden Gamlebyen – Gjelleråsen. Svaret inneholdt imidlertid en rekke betingelser før vi kunne få den endelige godkjennelsen ved andre gangs søknad. Blant annet måtte samtlige kommuner mellom Oslo og Hamar komme i gang med det formelle søknadsarbeidet slik at det blir en sammenhengende led Oslo – Hamar.

Etter et møte i oktober der alle kommunene, Akers Avis og Pilegrimskontoret var representert, har etter hvert alle kommunene sendt sine søknader til fylkeskulturkontorene som igjen sender søknadene til Riksantikvaren.

Groruddalen Historielag har påtatt seg hovedansvaret for merkingen av pilegrimsleden Gamlebyen – Gjelleråsen og legger vekt på at den skal være en offisiell godkjent pilegrimsled som er merket med pilegrimslogoen. Vi har utarbeidet en skiltplan, et kostnadsoverslag, en oversikt over samtlige grunneiere som skal kontaktes før pilegrimsstolpene/skiltene settes på plass, registrert de middelaldergårdene som lå langs pilegrimsleden og dokumentert kulturminnene ved å henvise til skriftlige kilder. Vi samarbeider med Byantikvaren i Oslo og Pilegrimskontoret om videre arbeid.

Pilegrimsleden Oslo – Eidsvold – Hamar – Gudbrandsdalen – Dovre – Trondheim er allerede blitt tatt i bruk av flere personer bl.a. de to tenåringsjentene Therese Konradsen og Guro Ulriksen fra Flatåsen utenfor Trondheim. Vi er sikre på at pilegrimsleden Oslo – Hamar – Trondheim vil bli den viktigste og mest brukte leden, og Groruddalen vil få et nytt og interessant kulturminne.

DET SOM HENDTE I GÅR ER HISTORIE I MORGEN!

Groruddalen historielag ønsker å samle inn lokallhistoriske beretninger - hverdagshistorie - fra vår nære fortid. Medlemmer og andre inviteres til å skrive ned eller fortelle, minner fra sine første år i Groruddalen.

**Minneinnsamlingen skal finne sted
søndag 21. mai 2000 kl. 1200 – 1600
på stabburet, Nordtvet Gård.**

For det området som tidligere het Østre Aker skjedde en dramatisk forandring i 1948. Det året ble kommunene Aker og Oslo slått sammen, og i løpet av de første 2 – 3 tiårene deretter skjedde en storstilt utbygging og tilflytting til den gamle jordbruksbygda. Det som vi i dag kjenner som Groruddalen begynte å ta form. Samtiden ble vitne til en utvikling som i omfang savner sitt sidestykke i norsk historie. Mennesker kom fra fjern og nær for å bo eller arbeide.

Noen var innom en kort periode, mens mange ble værende hele livet. I dag kan vi også registrere at barn og barnebarn av disse pionerene fortsatt bor og trives i dalen vår.

Alle har selvfølgelig minner fra sine første år i Groruddalen. Det gjelder både husmoren som kom til et hypermoderne kjøkken på Kalbakken fra kummerlige kår på Vålerenga, barna som kom til lyse og luftige lekearealer på Veitvet fra bakgårdene på Grünerløkka eller spesialarbeideren på Standard Telefon og Kabelfabrik A/S som flyttet fra småbruk på Hadeland til blokkleilighet på Økernbråten for å få kortere vei til jobben. Noen minner er gode, kanskje de fleste, men det kan sikkert ikke unnsås at pionertiden også førte med seg utfordringer, sorger og savn, både for enkeltmennesker og for fellesskap som for eksempel borettslag og velforeninger.

Fortsetter side 7

Det kunne være dårlig utbygde servicefunksjoner fra starten av i de nye drabantbyene og mange av friarealene var langt fra grønne til å begynne med.

Del dine minner med historielaget – kanskje blir det stoff for årboka.

Vi ønsker å utfordre befolkningen til å gi oss del i minner fra pionertiden. Beretninger fra 1970-årenes Romsås eller Vestli er like velkomne som skildringer fra Flaen på slutten av 1940-tallet. Vi er ute etter **hverdagshistoriene**, episoder fra dagliglivet på hjemmefronten eller på arbeidsplassen. Det kan skrives kort eller langt, hovedsaken er at det som fortelles er selvopplevd. En hver står fritt i valg av tema. Fortell om det du var opptatt av, enten det nå var veien til butikken, forholdene i det nye nabolaget, dugnad, idrettsliv, kirkeliv, T-banen, kino, fritidsklubben, husmorlaget eller andre forhold. Beretningen kan handle om nær sagt alt mulig, og den kan gjerne være illustrert med bilder fra familiealbumet.

Vi vil samle stoffet og ta vare på det. Det som egner seg vil vi vurdere å trykke i en av våre framtidige årbøker.

Finn fram fotografier - bla opp i ditt gamle fotoalbum; kanskje ser du igjen et bilde som vekker til live »gamle» minner?

La minnene strømme på, skriv dem ned eller kom til oss og fortell!
Vi har utstyrt oss med en »scanner», en moderne innretning som kan overføre bilder til et datalager; så hvis du lar oss få lov, kan vi kopiere fotografiene dine på stedet.

Har du ikke fotografier, er det kanskje andre ting som kan inspirere deg til å skrive ned minnene dine?

Hvis du ikke ønsker å skrive selv, kan du fortelle til en av historielagets »skrivekarle» som vil sitte klar med penn og papir.

**Det er åpent hus på Stabburet, Nordtvet Gård,
søndag 21.mai 2000 kl. 1200 – 1600.**

Vi er der og venter på historien din!

Grorud skole er 100 år i år.

Et år i jubileets tegn, ja, mer enn det for vi begynte vi høst 99 med en forestilling på Samfunnshuset på Kalbakken. Elevene fremførte en musikal som tok utgangspunkt i nærmiljøet, og samfunnshuset var fylt til siste plass og enda litt til.

Neste punkt på programmet er **17. mai** hvor vi skal gå som nummer tre oppover Karl Johan. Kanskje du vil se oss der. Vi håper å synes ekstra godt.

I vår vil undervisningsoppleggene bære preg av to store begivenheter. Oslo 1000 år og Grorud skole 100 år. Jeg vet ikke hva som er viktigst for oss her i dalen. Kanskje vi bør si som Ole Brumm: »Ja takk, begge deler!»

I dag er Grorud skolekrets liten. Slik har det ikke alltid vært. Da skolen var ny i 1900 strakte kretsen seg fra Linnerudsletta i vest til Akersgrensen mot Nittedal i øst. Det kunne bli lang vei for små bein for de som bodde i Høybråten/Stovner området eller nede på Linnerudsletta. Men en snakket ikke så mye om det den gangen. Tiden gikk. Nye boligfelt grodde fram langs Trondheimsveien, barnefamilier flyttet inn, og Grorud skole tok i mot. Det ble fullt, ja vel, men den etter hvert gamle skolen stod støyten.

Sammen med tidligere elever lager vi bok.

Den gir et tverrsnitt av skolens liv gjennom 100 år. Hvilken plass hadde og har egentlig skolen i lokalsamfunnet og i den enkeltes liv?

Aagot Steen, elev i 1900 forteller : »Jeg var imponert første gang jeg kom inn i klasserommet. Det var stort og lyst, der var veggtafle, kateter og pulter, og vi hadde en hyggelig »frøken», fru Løken. Vi hadde tre timer tre dager i uken fra klokka 12 til 3. Vi lærte snart både å lese og skrive, vi lærte bibelhistorie og salmer. Vi brukte ikke kladdebøker, men skrev med griffel på en tavle. Vi lærte også mange leker i friminuttene. Etterpå var vi gjerne tørste, og da drakk vi vann fra en øse som hang på vannbøtta.

Grorud skole er 100 år i år - fortsettelse fra side 8.

I september lager vi utstilling på biblioteket på Nordtvet slik som vi hadde i januar og februar i år.

Hovedmarkeringen blir rundt uke 45. Lørdag 4/11 vil vi holde skolen åpen for alle som ønsker å treffe gamle klassekamerater, se seg rundt og mimre litt. **Lørdag 11/11** blir det festforestilling med påmelding, men i prinsippet ment for alle, dvs så mange vi får inn på samfunnshuset på Kalbakken. Uka i mellom kan også inneholde godbiter.

Hva er så usikkerhetsmomentene?

Samtidig som vi skal feire den gamle skolen skal vi også feire fødselen til en ny. Midt i skolegården blir det nå oppført **et skinnende nytt bygg med innflytting 1. oktober**. Vi håper de klarer å holde timeplanen. Og krysser fingre for at de gjør slik at vi kan ønske alle interesserte velkommen til å feire de 100 årene sammen med oss.

Men det er mer på gang. Vi håper å få til en **CD med barnesanger gjennom 100 år**, en **video** eller flere **om skolens liv**, ja, planene er mange. Vi bare håper at mangel på penger ikke stopper oss.

Har dere forresten sett vår kalender for år 2000? Den er verd å ha, ikke så mye for kalenderens skyld, men for alle de fine bildene, både nye og gamle. Skolens kontor formidler salget.

Anne Finhammer

Historie er spennende

Groruddalens

«Vikingfestival»

4. – 14. mai

2000

«Vikingfestival»

Program

Torsdag 4. mai - Rådhusplassen

Kl 12. 00 Vikingskip ankommer Oslo havn

Kl 1616. 00 Åpningsseremoni

Lørdag 6. - og søndag 7. Mai
Kaupang på Gårdene i Groruddalen.

Bydelsteateret T.LR.K spiller
forestillingen:

"Knut Eiriksson drar til Svolder!"

Dette stykket vil i løpet av lørdag
den 6. mai besøke alle gårdene!

Bydel Bjerke: Årvoll gård

Bydel Grorud: Nordtvet gård

Bydel Hellerud: Tveten Gård

Bydel Romsås: Bånkall gård

Bydel Stovner: Øvre Fossum gård

Her kan du igjen møte deltagerne fra Rådhusplassen!

Se også bydelenes egne program som offentliggjøres i

Akers Avis/Groruddalen

«**Vikingfestival**»

Mandag 8. - fredag 12. mai

Kaupang i Alnaparken

Aktiviteter for alle i Alnaparken

Groruddalens egen "perle".

Fredag 12. - lørdag 13. mai

Kaupang på Hellerud.

Alle fra Groruddalen inviteres til overnatting på

Tveten gård.

Se eget program.

Lørdag 13. mai

**Stjernemarsjen fra Hellerud til Sørenga -
middelalderfestivalen.**

**Alle er velkommen til å delta i marsjen og du opp-
fordres til å ta på vikingdrakta di.**

Lørdag 13. - søndag 14. mai

Stor middelalderfestival på Sørenga.

Groruddalen stiller med Vikingkaupangen!

Søndag 14. Mai

**Avslutning av vikingfestivalen,
skipene seiler mot Svolder**

***S*vorfor vikingfestival?**

Vi har rundet et nytt millennium.

Ved forrige millennium kalte Olav Trygvasson til leidang. Det siste året hadde han tilbrakt mye tid sammen med Leif Eriksson. Mye av tiden var de på Kongsgården som lå oppe på Eikaberget - på åsen over Oslo. Leif Eriksson forlot Norge og oppdaget Amerika. Olav Trygvasson falt i slaget ved Svolder.

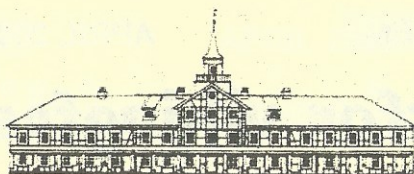
Oslo har valgt å ha sitt 1000 års jubileum ved dette millennium. Et 1000 års jubileum uten markering av Oslo som vikingby, vil være og svikte Oslos opprinnelse.

Hvem står bak?

Arrangøren er Groruddalen Kulturminnegruppe. Denne består av bydelene i Groruddalen: Furuset, Hellerud, Stovner, Romsås, Grorud og Bjerke, som er en del av Oslo kommune.

I tillegg har vi et sterkt samarbeid med Groruddalen Historielag og Hellerud Historielag.

OSLO BYMUSEUM

KJENN DIN BY 2000

MAI/JUNI - "Vi går i Oslofolks fotspor"

Tirsdag 2. mai kl. 19

"Kirken og klostrene i det gamle Oslo"

ved kapellan Karl Gervin. Frammøte: Oslo Hospital

Tirsdag 9. mai kl. 19

"I Sverre-slektens fotspor gjennom Middelalder-Oslo"

ved informasjonsleder Leif Gjerland

Frammøte: Mariakirkens ruiner

Lørdag 20. mai kl. 13-15

"I kongers fotspor på Bygdøy" ved lektor Erik O. Melvold

Frammøte: Huk, på Bygdøy

Museumsstafetten på Oslo Bymuseum torsd. 25. mai kl. 19

"Grønne fingre i fritt spill" - Råd og dåd for en frodig vårhage

ved Ragnhild Ellenbacher og Jan Erik Oppegaard

Hagemesse på museet lörd. 27. og sønd. 28. mai kl. 11-16

I samarbeid med Norsk Fuchsialag, Norsk Bonsaiselskap m. fl.

Demonstrasjon og salg av planter

Tirsdag 30. mai kl. 19

"I nattmannens fotspor langs Pilestredet"

Om Christianias renovasjon ved magister Inge Torstenson

Frammøte: Hjørnet Pilestredet/Edv. Storms gt.

Tirsdag 6. juni kl. 19

"I bakgårdens rike" ved konservator Per-Erling Johnsen

JULI - "Byhistoriske vandringer for alle hovedstadsbesøkende"

Tirsdag 4. juli kl. 19

"Oslos gjemte og glemte by"

ved informasjonsleder Leif Gjerland

Frammøte: St. Hallvards plass

Tirsdag 11. juli kl. 19

"Fra festningsby til hovedstad"

Vandring i Kvadraturen fra Christiania torv til Karl Johans gate

ved museumspedagog Jan-Christian Raastad

Frammøte: På sjøsiden foran Rådhuset

Tirsdag 18. juli kl. 19

"Kulturhistorisk vandring langs Akerselva"

ved Osloguide Maja-Lisa Wessel-Aas

Frammøte: Vaterlunden, parken bak Plaza Hotel

Tirsdag 25. juli kl. 19

"Homansbyen - Byen bak Slottet"

ved Osloguide Anne Sundby

Frammøte: Slottsparken, krysset Wergelandsv./Parkv.

----- TOURS IN ENGLISH -----

Onsdag 5. juli kl. 19

"A guided tour through Medieval Oslo"

by historian and singer Anne Louise Lien

Meeting point: St. Hallvards plass

Onsdag 12. juli kl. 19

"From fortified town to the capital of Norway"

A guided stroll through the city of Christian IV

by museumpedagogue Jan-Christian Raastad

Meeting point: At the southern entrance of the City Hall

Onsdag 19. juli kl. 19

"A Guided tour along Akerselva"

by Osloguide Maja-Lisa Wessel-Aas

Meeting point: Vaterlunden, the park behind Plaza Hotel

Onsdag 26. juli kl. 19

"Homansbyen - A bourgeois area of Oslo"

by Osloguide Anne Sundby

Meeting point: Slottsparken, corner of Wergelandsv./Parkv.

NY ÅRBOK 1999

**Stor og fyldig bok på over 140 sider,
men prisen er den samme, kun kr. 100,-**

Vi har nå utgitt 12 årbøker. De første årene ble det utgitt en årbok annet hvert år, men fra og med 1991 har vi gitt ut en årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt. Vi har et spesialtilbud til dem som ikke har en komplett samling: Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene portofritt for kun kr. 100,- per stk.

Bestilling

Ja, takk jeg bestiller følgende: (kryss av)

☐ Årbok 1985	☐ Årbok 1987	☐ Årbok 1989/90
☐ Årbok 1991	☐ Årbok 1992	☐ Årbok 1993
☐ Årbok 1994	☐ Årbok 1995	☐ Årbok 1996
☐ Årbok 1997	☐ Årbok 1998	☐ Årbok 1999
☐ Kulturminneguide - Vandring i bydel Bjerke		

- Jeg ønsker ☐ å få bøkene tilsendt samlet
☐ å få en bok hver måned til hele bestillingen er effektivt.
☐ jeg bestiller et fast abonnement for fremtidige årbøker. Abonnementet gjelder til det sies opp.

Medl. nr. _____

Navn : _____

Adresse: _____ Postnr.: _____

Oslo, den _____

(underskrift)

Klipp ut denne siden, legg den i en konvolutt og send den til vår adresse:

Groruddalen Historielag P.B 37 Grorud, 0905 Oslo

Trykk: Rødtvet Eldresenter